

"וכי בתשעה מתענין והלא בעשירי מתענין, אלא לומר לך כל האוכל ושותה בתשיעי מעלה עליו הכתוב כאילו התענה תשיעי ועשירי", ומבאר הלבוש (סימן תרד סעיף א) מדוע הוציא הכתוב את המצוה בלשון עיגוי ולא אמרה בהדיא "ואכלתם" שיש מצוה להרבות באכילה ביום זה, כי לפום צערא אגרא ושכר מצוה הנעשית מתוך עמל ויגיעה גדולה ויתירה משכר המצוה הנעשית מתוך

רוחב הלב וללא קושי, וכמו שאמרו חז"ל (אבות דרבי נתן פ"ג מ"ו) "פעם אחת בצער ממאה פעמים שלא בצער" [פירוש, שקיום דבר מצוה או לפרוש מדבר איסור שבא לו על ידי צער, שכרו מאה פעמים יותר ממצוה אחרת כמותה, שבאה לו שלא בצער], והקב"ה ברוב חסדו רצה לזכות את ישראל ולשלם להם שכר על אכילתם כאילו בא להם כן על ידי עיגוי, וממילא יגדל שכרם^מ.

משמיה דהרה"ק רבי יהושע מבעלזא זי"ע מטו טעם אחר על מצות האכילה ביום זה,

דהנה בכל תענית אנו מבקשים ומתפללים (ומקורו בברכות יז.) "רבון כל העולמים גלוי וידוע לפניך, בזמן שבית המקדש קיים, אדם חוטא ומביא קרבן, ואין מקריבין ממנו אלא חלבו ודמו, ואתה ברחמיך הרבים מכפר, ועתה בעונותינו חרב בית מקדשנו, ואין לנו לא מקדש ולא כהן שיכפר בעדנו, לכן יהי רצון מלפניך, שיהא מעוט חלבי ודמי שנתמעט היום, כחלב מונח על גבי המזבח לפניך ותרצני", וטבע האדם הוא שעל ידי הצום מתמעט חלבו ודמו שנוצרו מן האכילה שאכל ביום אתמול, וזה מה שמעלה ומקריב כקרבן אשה לה', לכן אין זה מן הראוי לאכול בערב יום כיפור אכילה של "רשות", כי איך יקריב חלב ודם זה לקרבן מן המובחר, לפיכך אמרה תורה לאכול בתשיעי כדי שיווצר חלב ודם מאכילת "מצוה", וממילא יהא חשוב כאילו הקריב חלב ודם של מצוה על גבי המזבח.

ולפי דבריו הקדושים הוסיף בנו הרה"ק רבי ישכר דוב מבעלזא זי"ע לפרש הפיוט שאומרים בסליחות בערב יום כיפור "יִרְצֶה צוֹם עִמָּךְ אֲשֶׁר דָּמוֹ לָךְ מִזֶּה, חֲשׂוֹב חֲלָבֹךְ כְּעֵל זֶבַח וְקִרְבָּנוֹ אֶל תִּבְזֶה, חֲתוּם עָלָיו אוֹת חַיִּים וּתְפִלָּתוֹ תִּחְזֶה, מָחָר יִהְיֶה הָאוֹת הַזֶּה", כי הצום והתענית ביום הכיפורים חשוב כהקרבת קרבן והזאת הדם על המזבח, לכן מן הראוי להחשיב את האכילה של עכשיו "כעל זבח" שלמים, וממילא "וקרבנו" של מחר "לא תבזה", ויעלה לריח ניחוח אשה לה' ואז יקבל תפילתו שיתפלל למחר ביום הקדוש.

בימים אשר היה הרה"ק רבי ישכר דוב מבעלזא זי"ע סמוך על שלחן חו"ז הרה"ק רבי אהרן מטשערנאביל זי"ע, אמר לו פעם בסעודת ערב יום הקדוש בחיבה "בער'ניו, די ביסט דאך א לערנער [אתה הרי למדן ותלמיד חכם], ובודאי ידוע לך פירוש מאמרם 'כל האוכל ושותה בתשיעי מעלה עליו הכתוב כאילו התענה תשיעי ועשירי', דהכוונה שצריכים לאכול באופן כזה כאילו הוא מתענה...".

ואין אנו יודעים עד מה, כי בעוונותינו אכתי לא זכינו לנגיעה באפס קצהו ממדריגה נשגבה כזו, אולם עבודתינו לאכול כדי שיהיה לנו כח וגבורה לעבודתו יתב"ש, ולא